

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2025

Geachte Statenleden,

Bij deze bieden wij u de Voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2025 aan over de luchtkwaliteit in Zuid-Holland in 2023. Deze rapportage is gebaseerd op de landelijke monitoringgegevens van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) over 2023 en op meetgegevens over dezelfde periode van het RIVM en DCMR Milieudienst Rijnmond.

Het rapport hiervan is op 20 december 2024 aangeboden aan de Tweede Kamer, waarmee de data beschikbaar zijn gekomen voor deze voortgangsrapportage. Deze voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2025 is gericht op luchtverontreinigende stoffen die de gezondheid nadelig beïnvloeden, zoals NO_x, en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}). Effecten van deze stoffen op de natuur wordt buiten beschouwing gelaten, al draagt een verlaging van stikstofdioxide wel bij aan een vermindering van stikstofdepositie. Deze gegevens laten zien dat de luchtkwaliteit in Zuid-Holland in 2023 voldeed aan de huidige geldende wettelijke grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof.

In de laatste jaren zijn Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de luchtkwaliteit zoals dit was afgesproken aan het begin van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) in 2009. Dit programma is inmiddels met de inwerkingtreding van de Omgevingswet afgerond. Gedeputeerde Staten kozen ervoor ook onder het Schone Lucht Akkoord (SLA) Provinciale Staten actief te informeren met Voortgangsrapportages luchtkwaliteit. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het weer verplicht om een monitor op te stellen.

Op 17 december 2019 hebben Gedeputeerde Staten besloten om het nationale Schone Lucht Akkoord te ondertekenen (PZH-2019- 719537368). In januari 2020 heeft de provincie Zuid-Holland het Schone Lucht Akkoord getekend. Inmiddels zijn meer dan 130 partijen aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord, waaronder alle provincies. De ambitie van het Schone Lucht Akkoord, sluit nauw aan bij de provinciale ambitie om in 2030, de in 2019 geldende WHO-advieswaarden voor de luchtkwaliteit te bereiken.

De Voortgangsrapportage 2025 bevat gegevens uit de nationale monitoring van 2023 en een vooruitblik naar 2030. Voor de monitoring leveren wegbeheerders jaarlijks verkeersgegevens aan. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) berekent hieruit de luchtkwaliteit in Zuid-Holland. Deze resultaten zijn in de Voortgangsrapportage verwerkt tot kaarten. Verder vindt u in de rapportage een samenvatting van de luchtkwaliteitsmetingen uit 2023 van DCMR Milieudienst Rijnmond en het RIVM, en de trend van de laatste jaren. Uit deze gegevens blijkt dat de luchtkwaliteit geleidelijk aan verbetert. Voor fijn stof en stikstofoxiden zijn er geen overschrijdingen van de huidige wettelijke grenswaarden.

Omdat de provincie de gezondheid van haar burgers verder wil verbeteren, is de ambitie vastgesteld om in 2030 de in 2019 geldende World Health Organisation (WHO)-advieswaarden te behalen op basis van samenwerking met andere partijen. Volgens bestaand onderzoek zijn stikstofoxiden, fijn stof en ozon bepalend voor het overgrote deel van de gezondheidsschade als gevolg van de luchtkwaliteit. Van andere stoffen (zoals zeer zorgwekkende stoffen) is veel aandacht voor de gezondheidsschade, deze komen in het algemeen in lage concentraties voor. Hierbij speelt natuurlijk wel dat de maatschappelijke onrust over zeer zorgwekkende stoffen veel groter is dan die over stikstofoxiden en fijn stof.

Voortgangsrapportage SLA

Naast de monitorgegevens van luchtkwaliteit worden in deze Voortgangsrapportage de maatregelen genoemd die de provincie zelf neemt om de luchtkwaliteit te verbeteren. Dit zijn de maatregelen die we hebben ingediend bij het Rijk voor het Schone Lucht Akkoord, aangevuld met algemene verplichtingen uit dit akkoord. Veel van deze maatregelen zijn al lopend beleid dat we in de komende jaren zullen voortzetten.

Het beleid richt zich op uiteenlopende onderwerpen, zoals duurzame scheepvaart, mobiliteit (zoals inzet van zero-emissie bussen), emissies van inrichtingen, participatie en ondersteuning aan gemeenten. De provincie heeft hiermee de grens bereikt van de mogelijkheden die binnen haar invloedssfeer liggen om de luchtkwaliteit in Zuid-Holland te verbeteren. Daarnaast zien we in het gemeentelijk domein maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. De provincie faciliteert in de uitvoering van gemeentelijke maatregelen door met de omgevingsdiensten de samenwerking tussen gemeenten in hun regio te laten ondersteunen. De meeste winst valt te behalen in maatregelen op landelijk en internationaal niveau. De provincie voert hiertoe gesprekken met het Rijk en lobbyt via Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) bij de EU voor het nemen van effectieve maatregelen.

Nieuwe Europese Richtlijn

De Europese Raad nam op 14 oktober 2024 de nieuwe Europese richtlijn voor luchtkwaliteit ([Richtlijn - EU - 2024/2881 - EN - EUR-Lex](#)) formeel aan. Vanaf 2030 gaan er strengere eisen gelden voor fijnstof en stikstofdioxide. Volgens de huidige prognose wordt in 2030 nog niet overal aan de dan geldende grenswaarden voor luchtkwaliteit voldaan. Het is nu nog niet bekend welke activiteiten door het Rijk ontplooid gaan worden in 2030 om aan de grenswaarden te voldoen.

De herzieningen van de Luchtkwaliteitsrichtlijn en de Richtlijn industriële emissies (RIE) zijn aanleiding om het Rijk via een Position paper 'Luchtkwaliteitsrichtlijn en Richtlijn Industriële Emissies' van IPO en VNG er op te wijzen dat de herzieningen een zorgvuldige implementatie in nationale wetgeving vergen, met inachtneming van provinciale en gemeentelijke belangen. Het IPO en de VNG roepen het Rijk op snel in actie te komen om decentrale overheden handelingsperspectief te geven met betrekking tot knelpuntlocaties waar overschrijdingen van luchtkwaliteitsnormen worden verwacht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. Voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2025